

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ
Виходить кожного четверга о 8-й год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА. — РЕДАГУЄ: ПРОФ. П. КАРМАНСЬКИЙ.

“ПРАЦЯ”

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 10\$000, піврічно 5\$000

Для Північної Америки 2.500 дол.

Для Канади 2.500 дол.

Для Аргентини 6 пезів.

Принймається оголошення по ціні 200 рс. від одного рядка 8 см. довгий одноразово або його місце.

PRACIA

Jornal semanal para os Uk-
rainos no Brazil

Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до смері
В нас є сила Козаців!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гімн ам. Укр.

Мораль „Діла“

Підтопталася бундючна народно-трудова партія в Галичині, що до недавня давала цілому народови диктаторські накази з повним успіхом. Після своєї соромної капітуляції на з'їзді Нац. Комітету вона сіла як той старець під фігурою з витягнутою жебручою рукою і даром жде, щоб хтось з „іміющих“ вкинув їй до руки милостиню. Замість милостині за акт упокорення, за зломану присягу, зложену на площі св. Юра, жебрак з під польської фігури дістає самі пощочини і своїм органом „Діло“ передає їх народови в місце сподіваних і обіщованих благодатей з Варшави.

Пощочина заповідей Гломбінського звинення українських гімназій, пощочина недопущення до існування українських вищих шкіл, пощочина заборони уживання назви: український, пощочина амністії для злодіїв і бандитів, з виключенням від неї української еміграції і політичних в'язнів, пощочина невсипущого кольонізованія Сх. Галичини мазурами, пощочина немилосерних конфіскацій українських газет, а врешті пощочина жор-

відалися, бо польський прокуратор мабуть засоромився сам за жебрака з під фігури і трохи не ціле його „поученіє дітям“ сконфіскував.

Після атентату Мирослава Січинського на гр. А. Потоцького митрополит Шептицький як духовний пастир цілого народу (не без натиску „згорі“) написав у посланню, що він не похваляє сього роду вчинків, бо вони перечать Господній заповіді: Не убий. І тоді ціла наша суспільність, а головно теперішній жебрак з під польської фігури устами „Діла“, накинулися на митрополита, клеймуючи його назвою зрадника.

Сьогодні широко закроена на ірландський лад наша організація з пожертвованнем життя бореться не одинцем проти одного ката, а армією проти армії наїздника з окривавленими руками кровю нашого народу, засвідчує перед світом свою непереможну волю жити самостійним життям. І той самий підтоптаний жебрак з під польської фігури, що так обурювався на митрополита, сьогодні доходить до такого рабства, що аж сором за його безсоромність польського прокуратора мусить ратувати його

головку? А так конфіскація польським прокуратором рабської статті „Діла“ з полишенням самого її вступу з поклоном у сторону варшавського пана змушує читача доповісти статтю самому і дописати її в серці таким змістом: Польський прокуратор завстидався за брак встиду у наших галицьких політиків з „Діла“, засоромився і змилосердився над ними і своєю конфіскацією намагався їх честь хоч трохи вратувати.

Чи не прийде нашому жебракови з під польської фігури до голови думка, що він засуджує себе на неминучу смерть, своєю моралю раба заганяючи усіх, що мають дрібку національної чести, а головно народні маси в обоз наших львівських комуністів з під стягу „Землі і Волі“ котра вже й отворила для них „Селянську Сторінку“? Так що-ж! кого Бог хоче погубити, цему наперед відіймає розум. Провідники з під стягу „Діла“ якраз переходять фазу цього карання Богом, несучися скорим ходом досумного становища вождів без армії. А колись видавалося, що це люде з олієм у голові! Як то можна нераз помилитися...

переслухвано як свідка проти обжалованих Мих. Яцкова.

Український письменник, везодуваний грішми української фінансової інституції „Дністер“, в якій він сидів чи не 20 років, нічого не роблячи, тільки викликаючи безвпінні авантури, бунти і страйки, У. Січов. Стрілець — в ролі свідка, обтяжуючого молодих борців за визволення рідного краю з лабет польської бестії, переважно сільських парубків! Яка огида!

І ми не можемо поминути мовчанкою цієї плями, яка впала на нашу народну честь, на добре імя нашої інтелігенції, головно-ж наших культурних робітників.

Пишучий це був у своїй молодости довгий час другом М. Яцкова, в часі, коли його душа ще не заблагнилася спідленем, і тому м'є тим більше право про нікчемність польського пахолка сказати слово. Та наперед послухаймо, що говорить моральна проститутка сама про себе і про своїх помічників, про застріленого як собака українського кулею Сидора Твердохліба.

Яцків, син селянина український інтелігент і письменник, признається, що він враз з польськими своїми друзями робив старання, щоб не допустити до польсько-української війни, себто намагався свій рідний край батьків віддати в зуби польським військам, а коли це йому не

Сх. Галичини мазурами, пощочина немилосерних конфіскації українських газет, а врешті пощочина жорстоких судових розправ і диких смертних присудів на українських борців. Чи треба ще більше?

А однак жебрак з під польської фігури не дає за виграну. Він далі спідлюється, жебрає далі, обдурює нарід сподіванками на польську ласку далі.

З приводу присуду золочівського суду на обжалуваних за саботаж проти польської влади „Діло“ не соромилося написати батьківського напимнення сій останній групі маючої національну честь і сором нашій молоді, яка протестує проти лядського насильства, що мовляв саботаж не веде до цілі, що „батькам“ він не до смаку. Чого більше „батьки“ наговорили неслухняним синкам, ми так і не до-

до такого рабства, що аж сором за його безсоромність польського прокуратора мусить ратувати його і счеркувати його слова ганьби!

Колиб тоді митрополит не мав наказу згори осудити вчинок Сичинського, він певно був би промовчав цілу справу. Чи не краще було для наших політиків з „Діла“ зробити тек само, себто — не хотючи зради свого становища жебрака, що ще сподіється милостині з рук окривавлених кровю його дітей, виповісти таку думку, яку диктує йому мужеська, національна честь, — краще про польський злочин мовчати? А як ні, то написати отверто, що диктувала честь, засуджуючи цілу статтю на конфіскації, щоб сам заголовок і величезне біле місце в газеті дозволяло читачам писати у своїх серцях свій власний текст до цього за-

ся, що це люди з олією у голові! Як то можна нераз помилитися...

Шумовинне.

Розправа і дикий засуд обжалуваних о саботаж проти польської бестияльської влади у Східній Галичині це знову одна квітка до вінка на голову визволеної польської потвори. Та ми не будемо займатися самим актом польської юстиції, полишаючи це історії, яка колись визначить сій юстиції належне місце. Натомість звернемо увагу на одну подробицю судової розправи, яка здемаскувала наших впродів, польських наймитів, братів Твердохлібів і Мих. Яцкова, а разом з тим кинула світло на мораль польських правлячих чинників і їх підлі способи калічення душі українського народу.

Третього дня розправи (26. вересня)

враз з польськими своїми друзями робив старання, щоб не допустити до польсько-української війни, себто намагався свій рідний край батьків віддати в зуби польської гієни зразу-ж; а коли це йому не повелось, він став у ряди борців за польські шибениці на своїх братів. Він дає публично перед судом українські газети за їх нетерпимість до польських вшпателів, не даючи ніякого напимнення польським газетним бандитам, які цькують свій нарід на Українців — аж до цькування проти українського університету включно. Він боронить свого товариша національної зради С. Твердохліба, хоча не може заперечити, що Твердохліб їхав на віча пняий, що він не щадив грошей для ріжних агітаторів проти Українців, маючи їх великі суми, бо «міг від Поляків дістати, скільки схотів», а має відвагу сказати: «не ходить о це, звідки Твердохліб брав гроші а справа в тім, на яку ціль брав» — иншими словами: він міг брати від Поляків гро-

Скиталець.

БУРЯ

СУЧАСНА ГАЛИЦЬКА ДРАМА
НА ПЯТЬ ДІЙ У ШІСТЬОХ ВІДСЛОНАХ.

(Продовженне).

(Входить Марія Розлуцька і вносить каву та чорний хліб).

СЦЕНА 6.

Ті самі і Марія Розлуцька.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Вибачайте, що нічим иншим вас прийняти, та це вже не ті часи, що колись бували. Гіркі часи!...

ОСТАП. Пусте, пані добродійко. Пережили ми гірше...

(Входить Безкоровайний).

СЦЕНА 7.

Галія, Остап, Марія Розлуцька, Безкоровайний.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Ось ми і всі. А тепер прошу до кави.

(Усі сідають: Галія і Остап на лаві, Марія Розлуцька і Безкоровайний по обох кінцях столу і починають пити і їсти).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Чорний хліб та й масла ні звідки добути. Нічого подіяти...

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Що там?... не таке вже було. Ви забули, їмосць, як скибки хліба не було? Тепер? — тепер ми магнати.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Та воно правда, а все-ж таки...

ГАЛІЯ. Та що ви, мамо, Остапа таким журите? Киньте, мамо! Ось краще, Остап розкаже, як йому жилося, що він пережив. (До Остапа). Чому ти, Остапе, не давав вістки про себе?

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Так, справді так. Мені не дивуйтесь: старіюся та й до того у злиднях. Так; розкажіть, пане Остапе, розкажіть.

ОСТАП. Що тут розказувати? Просто: після боїв на Маківці, під Болеховом, під Ходоровом, Галичем і багатьох инших, в яких половина нашого стрілецтва лягло головами, врешті прийшов соромний акт цісаря Австрії, нікчемна зрада володаря, за котрого ми кров проливали. Нашу країну віддали на поталу Ляхів, на повну загибель. Довоювались ми українські раби, добровольці!... Що тоді діялося в наших серцях, Бог один відає. Через якийсь час ми опинилися під Потуторами в московському огні. Мадяри зрадили, втікли. Нам загрожувало окруження ворогом і нехитна смерть. В наших серцях кипіла досада на нікчемну Австрію. І ще було вагатись? Ми пішли дорогою, яку показувала зрадниця Австрія. За зраду зрада: ми пішли в полон...

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. І добре зробили! Ох, попам'ятаєм ми сю клятву Австрію!

ОСТАП. За тим пішли чорні дні неволі. Мене гонили по всіх усюдах. Доводилося і голоду і холоду зазнати; нераз спина від тяжкої роботи дубіла. Врешті загнали мене аж у томську губернію, де мене живцем поховано. Ні газет, ні листів — ніяких вістей. Ось тому і перервалася наша переписка, Галю! Не знав я нічого про вас, та й вас не міг сповістити про себе.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. А ми всяке про вас думали. Що-ж! писали, а далі мов утяв...

ОСТАП. Ех, хотілося писати! Писав, слав листи за листами — все надармо. А далі і кинув писати. Поховав себе живцем у сій сибірській пустині. — Врешті прийшла революція, розвал, а з нею й безпорядки. Оттоді то і мені поталанило враз з другими полоненими, Сибір кинути, на Україну перебраться. Та й гірка це була дорога! Ви уявите собі ті безкраї? А все пішком, все за прошенням хлібом. Аж тоді я зрозумів яка ся Росія велика. БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Така велика, а доїхали їй кінця!

ОСТАП. Це правда. Росії вже ніколи не бути давньою Росією. Треба бачити, яка вона тепер!

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Що-ж? допуст Божий. А з нашою Австрією не те саме скоїлось?

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Ну і пережили ви, пане Остапе, пережили! Та дякувати Богу, все минулось. Тепер ви вже одпочинете, прийдете до себе між нами. Не правда?

ОСТАП. А вже-ж Тільки ще не зараз...

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Як це так?

ОСТАП. Звичайно. Ми ще потрібні. Ще Ляхам треба носа втерти: львівських паничів трохи уговорити. Взавтрі їду до Львова.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА і ГАЛІЯ. Що?!

ОСТАП. Цить, Галю! Пустяки. Тиждень, хай місяць — і все покінчиться. Я жовнір; мені не вільно в хаті сидіти, склавши руки, коли ворог моєї землі біля хати.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (до Безкоровайного). І що ви скажете?

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Я?... Що-ж мені казати?

ГАЛІЯ (з плачем). Остапе, змилуйся! Ще мало горя? Ще мало настраждався? ще мало я перенесла? І знову в це пекло! Ох, Боже, Боже! (Встає, підходить до матери, що теж підіймається з місця, скриває голову на її грудях і гірко плаче).

ОСТАП (зривається з місця і підходить до Га-

ші цілими пригорщами, коби тільки за сі гроші, добре виконував службу українського зрадника. І Яцків не перечить, що Твердохліб був добрим польським пасманком, не перечить, що він на вічу в Жидачеві вигукував: «Будете бачити, що всі українські інтелігенти найдуться в тюрмі. Я вже постараюся о те.»

Ось який пам'ятник виставив Яцків собі і своєму другови С. Твердохлібови! До цієї трійці приходить ще один нікчемник, старший брат Сидора, Мелітон Твердохліб. Ся скотина, колишній визначний член радикальної партії, відважніший Яцкова: він перед судом складає зізнання по польськи і його товариші адвокати українські (Мел. Твердохліб сам був кандидатом на адвоката) ставлять йому питання, як Полякови, по польськи.

Таку компанію найшла собі Польща на гончих своїх хортів.

Самі моральні банкроти, не докінчені у своїх студіях нероби, жадні життя «легким хлібом». Мих. Яцків недокінчений ученик гімназії, недоплий монах, театральний артист, відомий нероба і довгі роки титар українського товар. «Дністер», такий же нероба, одягнутий у стрій У. С. Стрільця, щоб втечи перед війною, на яку погнали його в рядах австрійської армії, комедіант — стрілець при львівській станиці У. С. С., вічний конфідент і доносчик польський, а врешті явний лядський запроданець.

С. Твердохліб, недокінчений гімназійний вчитель, якому не хотілося скласти екзамену, паразит, що вже гімназійним учнем висмоктував бідного урядника, свого будучого тестя, а відтак, не маючи ніякого хліба ні для себе, ні для своєї жінки, оженився, звів на жебрачий хліб тестя і цілу родину, а врешті почав катувати свою жінку, викидаючи її, коли зарадив своїй нужді польським Юдиним грошем, і беручи собі другу «жінку». А врешті др. Мелітон Твердохліб, якому лінивість теж казало пуститися на дорогу зради й нікчемности ради легкого хліба.

Ось якими субектами послуговується Польща у своїх політичних змаганнях! Самим шумовинням, котре забруднило свій рідний стиг' каліками-паничами, що висмоктали з свого рідного організму і з осібних одиниць, що тільки могли,

З приводу жертв на будову Студ. Дому у Відні

Редактор «Праці», П. Карманський, отримав слідуєче письмо:

Відень, 17. вересня 1923.

Українське Тораричтво Прихильників Освіти у Відні.

Високоповажний Пане Професор!

Т-во Прихильників Освіти складає отримавши на Ваші руки Впов. Жертводавцям в Бразилії щирю подяку за дар 102\$ то є 10 доларів — на будову студентського дому у Відні. Нас незвичайно радує, що Бразилійські Українці, які в далеко слабших матеріяльних відносинах знаходяться, чим пр. Українці Північної Америки — перші зрозуміли вагу посілання студентського дому у Відні і прислали на сю ціль жертви. Хай ця перша жертва на річ дому буде приміром для всіх прочих свідомих Українців!

Ми може скорше зібралиб потрібні фонди на купно чи будову дому, як би не ця обставина, що попри збиранне фондів на будову дому, мусимо ще й збирати фонди на удержання, — підмоги що місячні для найбільшійших і найпильнішійших студентів. І нас, — що видимо які користи приносить наше Т-во, бо понад 120 студентів, які були здані лише на підмогу з нашого Т-ва, покінчили з дуже добрими успіхами свої студії і повернули до краю працювати для народа — нас огортає розпука тому, що фонди так змаліли, що не можемо сповнити в цілості нашого завдання і дати на цей рік тим всім найбільшійшим і очочим до праці студентам помочи. Богатом мусимо відмовити так, що як минуло року давали ми підмогу стаду місячну 100 студентам, цього року, хто зна, чи будемо могли дати половині. Раз в раз звертаємося з просьбами, зекликами, відозвами до Українців в Америці, та лиш дехто відгукується. Одне Т-во Укр. Молоді в Нью Йорку стало що місяця нас значною квотою спомагає. Тому дар Ваш так дорогий нам, що Ви не так як другі, не забуваєте за нас.

Зосібна дякуємо Вам, Високоповажний Пане Професор, за те, що Ви були ласкаві віднести закликком о жертви і зайнятися збіркою на сю так гарну і ко-

рівночасно містимо заклик проф. і ректора українського університету в Празі.

Українське студентство та університетська справа.

Порущуючи одно з найважнішійших питань сучасної доби, хочу звернути увагу цілої нашої суспільности по обох боках Океану на потреби нашого студентства у відношенню до теперішнього стану університетської справи, при чім користуюся моїм довголітнім досвідом як університетський професор і голова допомогового студентського товариства за кордоном.

Боротьба за власний, самостійний університет ведеться вже від останніх років минулого століття. Ціла наша суспільність пізнала вже перед війною, що не маючи найвищої святині науки, не може приступити до повної культурної спільности європейських цивілізованих народів на правах рівности. Супроти відпору наших політичних противників ся боротьба принімала різні фази розвитку, аж зупинилася на політичній змаганню до державної самостійности українського народу. При чім і мусіла піддатися вислідам сього змагання: сьогодні питання про заснування самостійного українського університету стало знова інтегральною частиною нашої політики в рамках чужої держави. Воно тільки, ще більше чим перед війною, звязане з долею та долею самого студентства, воно ще більше важне для розвитку нашої нації у майбутньому. Крім сього політичне лихоліття витворило подвійний шлях нашого змагання: у рідному краю і на чужині.

Сей подвійний шлях мусить вести до одної спільної мети. Оба осередки нашої вищої освіти, витворені серед злиднів в краю і на чужині, та й піле українське студентство, в краю і поза межами краю, повинно доповнюватися взаємно в своїй свідомій праці для сновнення тих завдань, які вяжуться з тими осередками, не оглядаючися на се, як до них відносяться наші політичні противники.

Першим обовязком цілої нашої суспільности єсть: піддержати і удержати оба осередки нашої найвищої освіти. Сі осередки витворили вже дуже поважні калі-

туть нові кадри самостійних робітників на всіх полях культурного, економічного та політичного життя, вони зайдуть у всі глибини й закутини цілого нашого суспільства, та дадуть почин до того, що не буде ніодного суспільного відтинка, що не зрозумівби значіння національної української ідеї та не бувби готовий посвятити все для сеї ідеї. В минулому віці відіграли таку ролю визначні європейські університети для своїх народів, тепер пора на наші університети для нашого народу.

В першу чергу приходить справа українського університету у Львові. Не може бути сумніву, що з огляду на історію нашого змагання, заснувати самостійний університет у Львові і з огляду на те, що він у краю, сей середок має для нашої суспільности найбільше значіння. Зберігати його — се перший народний обовязок нашого народу. Та нігде правди діти — сей обовязок тяжить у першому ряді безпосередньо на українським населенню самого краю. Наш край мусить викресати і з себе тільки зорганізовану силу, щоб удержати свою святиню науки, — тільки обовязком краєвих провідників є добути з краю те, що є необхідною основою нашої культурної екзистенції на будуче. Народ — собі!

Але годі нам забути і про другий осередок нашої вищої освіти за кордоном. Український університет в Празі, що розпочав систематичну наукову працю та приступив до видавання найпотрібнішійших наукових творів на українській мові, не є, як дехто думає питанням нашого престижу перед заграницею, але осередком, де частина нашого студентства може разом з професорами віддаватися супокійно науковій праці, що для поглиблення науки є далеко користнійше, ніж працювати серед постійної політичної боротьби. Оскільки є діло у витворенні нових наукових сил, пражський університет дає значно більше можности ніж львівський, зваживши й сю обставину, що побіч українського університету, єсть чеський університет у Празі, який дає можливість користуватися рівночасно й здобутками європейської науки сього старого центра високої освіти. З тих причин український університет в Празі матиме й в майбутне велике значіння для нас, бодай до тої пори, поки не здобу-

Був кліч — та й тепер висказується пераз погляд, щоби всі українські студенти вернули до краю; сей погляд уважаю однак невірним. Не можемо відгороджувати китайським муром нашу молодь від цивілізації! Щоправда наші провісні цілі в боротьбі за ліпшу будучність вимагають, щоби найбільше число нашого студентства, себто головні кадри його, залишилися в краю. Вони мусять стати провідниками в нашій культурній, економічній та політичній боротьбі, здобуваючи всі ті позиції в краю, які нам запевняють безпосередній шлях до здобуття національних прав. Притім наше студентство в краю не повинно залишити ніяких способів, щоби при помочи науки витворити для себе всі можности культурного, економічного і політичного розвитку, не оглядаючися на питання престої, яке так багато пошкодило нашій політиці. Але на сьому не може обмежитися доцільна організація цілого університетського питання. Більше, як колпнебудь, мусимо тепер мати свідомі кадри нашого студентства на студіях за границею. Та не повинно бути двох думок, що в сій справі годі обмежити заграничні студії нашого студентства на саму Прагу. Наше студентство навязало тісні взаємини зі студентством інших народів, які запізнали молоді інтелегентні сфери всіх європейських держав з українським питанням. Наші студенти мусять студіювати не лиш у Відні та Берліні, але й Парижі та на англійських університетах і т. д.; та й ті наші студенти, що студіюють в Америці повинні висилати свої найлучші сили назад до краю, щоби заціплювати поступові ідеї нового світа в старім. Мусимо на чужих університетах удержувати як найтісніші зносини з чужими інтелектуальними силами і черпаючи безпосередньо з джерела високої культури, не тільки здобувати для свого знання щораз нові етапи, але й навязувати взаємини, які в майбутньому політичному житті для нас необхідні. Президент Масарик підготував своїми культурними взаєминами з заграничним світом повстання й признання Чесько-Словацької Республіки. Міністер Бенеш покінчив свої студії на університеті в Парижі.

Така акція мусить бути однак зорга-

національне добро, повинен причинитися до цього великого діла. Я певний, що й в «старім» краю найдуться такі круги, що зрозуміють далекосягність сього питання і не відмовлять своєї участі в тому ділі. Але з окрема я звертаюся до наших Братів в Америці. Вони несли перші жортовні на цілі нашого студентства за кордоном. З'особна у Відні сотки студентів покінчили студії за їхньою допомогою і Т-во Прихильників Освіти випускає з своєї опіки десятки студентів з знаменитими дипломами. На жаль в останніх двох роках допомогова акція Америки значно зменшилася, га десятки й сотки нашого студентства, яке у Відні, живучи тільки з американської допомоги, знаходиться в постійній нужді. Є необхідна потреба скріпити теперішню допомогову акцію в Америці і витворити тривку допомогову організацію не тільки для постійної помочи нашому студентству за границею краю, але й до завершення сеї акції придбанням фондів на виставлення *студентського дому у Відні*. Цю справою займається Т-во Прихильників Освіти у Відні.

У молоді наша будучність!

Др. С. Дністрянський.

Податок на „Фонд не-гайної допомоги“

- Оподаткували себе далі.
- 274. п. Іван Михальчишин з Мірінь на \$500 місячно (зложив 6\$ за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Івана Андрухова з С-та Кляра, Дмитра Рого з л. Гваралуава і Василя Миськів з Нової Галисії,
- 275. п. Василь Яворський з Порто Уніон на 1\$ (зложив 9\$ за 9 міс.),
- 276. п. Прокіп Піхурський з Уніон да Вікторія на 1\$ (зложив 3\$ за 3 міс.),
- 277. п-ні Іда Мазуришин з Порто Уніоу на 2\$ міс. (зложила 24\$ за 1 рік) і кличе п.п. Анну Клявзен і Марію Кучму з Порто Уніоу і Катерину Андруевич з Куритиби,
- 278. п-ні Анна Мазуришин-Клявзен з Порто Уніон на 2\$ міс. (зложила 12\$ за 6 міс.),
- 279. п. Андрій Багнюк з Жарарака, П. Фронтінь, на \$500 (зложив 6\$ за 1 рік) і кличе на таку ж суму: п.п. Стефана Божи ка з 7 вісін., Гната Ковалюка і Андрія Вульчака з Жарарака,
- 280. п. Михайло Гупаловський з Жарака на \$500 міс. (зложив 6\$ за 1 рік) і

Під крилами польського хижацького орла.

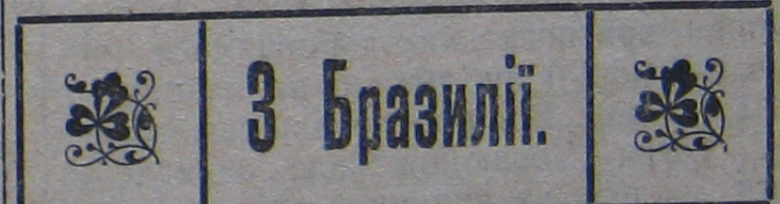
З тюремної мартирології. Від січня ц. р. мучиться в тернопільській тюрмі Стах Целінський, інтелігентний парубок Українець римо-кат. обряду з Копичинець пов. Тернопіль. Його арештовано разом 83 иншими молодими Українцями з Купчинець, Денисова, Тернополя і Глубічка вел. під замітом убивства поліцаја і жовніра в Купчинцях в січні ц. р. Прокураторія зарядила слідство проти всіх за злочин головної зради з § 58. з. к. Частину випущено скорше, а 37. доперва в половині серпня ц. р. на основі амнестійного закона. В тюрмі остав тільки одинокий Стах Целінський, до якого амнестії не примінено. Мав він одержати акт обвинувачення з § 58 з. к. ще около 18. серпня ц. р., так що усна розправа проти нього була би відбулась перед лавою присяглих в Тернополи в вересні ц. р. Тимчасем каденція присяглих вже минула, а Целінський акту обвинувачення досі не одержав. Супроти цього розпочав він голодівку, що тревала чотири дні, яко протест проти продовжування слідства. З голоду так ослаб, що четвертого дня голодівки в суботу дня 15. вересня вязничні дозорці мусіли його принести майже на руках до розмови з його оборонцем д-ром Ст. Бараном. По розмові з оборонцем і запевненню, що одержить вскорі акт обвинувачення, Целінський заперестав голодівку. Тернопільський прокуратор Музика в клопоті, за що обвинувачати Целінського; кажуть, що не має наміру обвинувачувати його § 58 з. к., ані за співвину в злочині убивства з § 137 з. к. що потягає за собою тільки кару до 10 літ вязниці, при чому нем апримусового слідчого арешту. Оборонець обвинуваченого др. Ст. Баран віднісся з жалобою до всіх компетентних чинників, жадаючи безпроволочного доручення Целінському акту обвинувачення.

Кожний горожанин Польщі має довгу по-верх 10.000 долярів (поверх 100 контів). Заграничний довг Польщі вносить тепер з американських долярах 287 мільонів 175 тисяч і 68 долярів. Оє поречислене на польські марки дає таку цифру, яку ледви астрономи можуть точно означити. Та ще краще представляється справа, коли розложити сей довг на горожан Польщі, які своїми податками мусять заплатити сей довг. На одного горожанина Польщі виходить 10,256-26 долярів! І хочби польські горожани жили як біблійний Адам через три покоління, то таки не в силі сплатити сього довгу. А в такий довгий вік Польщі не вірить ніхто, мабуть навіть сам польський

нени; поверх 2 мільони робітників опинилося перед марезом голоду. В комуністичній Саксонії військо арештувало всіх комуністичних послів. Слідом того проголошено загальний страйк, не дивлячися на заборону мілітарного комісара генерала Міллера. В останній хвилі телеграми донесли, що відділи фашистів і озброєних баварських військ стаули на тірінгській границі біля міста Кобурга, Кропаха і Бамбергу, дожидаючи наказу дальшого маршу. Війська є в посіданню гармат і літаків.

ПОЛЬЩА. Польські залізничники проголосили страйк. До утримання руху на залізницях притягнуто військо. Віцепрезидентом ради міністрів іменовано Корфантога, а міністром закорд. справ став Р. Дмовекі. Так цілий польський уряд дістався в руки самих чорносотенців. Скорший буде кінець.

31. жовтня 1\$ коштував 172.000 поль. мар. У Львові 3. жовтня платили за 1 доляра 580.000 поль. мар. Значить, не тільки в політиці, але й у фінансах Польща вже дігнала Росію. Щаслива їй дорога до зрівнання з Німеччиною.

Закон про імїграцію. Депутат Фіделіс Райс предложив парламентови такий проєкт закону про імїграцію:

Арт. 1. Уповноважуються уряд подбати про спровадження з Європи хліборобських родин, які хотять приїхати до Бразилії і посвятитися хліборобській праці.

В тій ціли уряд може заключувати договори що до праці й торгівлі і признавати краям полекші що до митних оплат, які дозволяють на еміграцію і її підтримують, без огляду на це, чи вона власновільна, чи федеральний уряд і ста-ни будуть її субвенціонувати.

Арт. 2. Станові Уряду будуть заключувати з урядами держав договори у змислі поношення коштів служби еміграційної у відношенню до кількості перенятих і оселених станами поселенців.

Арт. 3. Уряд зреорганізує уряд для поселенців і поліцишить по змозі його

герів" ну, і по чому тепер в віденській „кантині“ білі „штерни?“... От бувби нам такий Карманський придався!

Навіть ті похвали українського хору нам „не до шмиги“. Чому оті вчені Бразиліяни не заглянуть до наших кольоній? Ми ще не так вміємо співати, як хор Кошиці! Я й сам знаю, як то не раз буває. Бувало, поплавши фіжон, мілію, то-що, розуміється чужому — на збитки своєму по 2 мільрайси танче, аби знав, як від свого видирати „за пів-дармо!“ — зйдемося, звичайно до якого-будь „Косцюшка“ — бо їх всюди межі нашими як напаскудив! а в „свого“ не випадає бавитися! — випе сі по одній „чистій“, потім по „чистій з моцною“, потім по „моцній з чистою“, далі по порції „моретесівки“, а як кропнемо собі по більшечкій „з лайном“, або „з багою“... Сусе пташеньку! як гукнемо і „Білої берези“ і „Якеж тото кучеряве“ і „Наші пані цисарева з шлехоцкого й роду“ і „Бувай ми здорова о, люшне вербова“ — то аж в небі чути! Правда, буває, що п. „Косцюшок“ часом припише, за „просту“ почислить так як за „лайнівку“, а иншим разом, як христінинови вже „стане сьвіт як банька, а люди як мухи“, то таки просто і з кишені витягне так, що, їдучи до дому, береться „на фядо“ і каву і цукор і мило і сірник і що треба — але розуміється, вже, у „свого“, бо в „Косцюшка“ якоесь „встидно“. А инчим разом, як добре виспіваеться, то й до чуприн христіянських добираємося, (часом і „факів!“) ну, аби „на нашім стало“, бо і на щож Бог дав чоловікови чуприну? Тоді „Косцюшок“ нас викидає за ноги як псів на вулицю і так переспімося. А на другий день то батогів шукаємо, то упряж ладимо із старих вочкурів, то на правду „вербові“ люшні витісуємо і... вйо!

III.

Так отже повтаряю, до нас нехайби прийшли подивитися, то чогосьби таки на правду навчилися — оті Бразиліяни! Нам не Карманських тут треба. Ми любимо „тилігентів“, але таких, щоби нам тузінами сипали пиво, як „приснопамятний“ Федюк; щоби нам животами імпонували, з гори нас трактували, перстнями світили та сотками розкидали. Пан як і по морді вдарить, то завше таки пан, бо ще пятаку новіську кине і руку дасть поцілювати. А з голопятих патріотів який хосен? Нехайби й які високі школи скінчив, то як він разом з нами з'їсть, або випе, як до нас по нашому, по хлопськи, балакає, як ще нам „сервус“ дає, то який він пан? Який він вчений, як єму треба за якісь книжки, та за якусь там „просвіту“ грішми платити, аби з голоду не здох? Який із Карманського „вчений“, як він до нас прий-

800 осіб полишилося без криші над головою.

Виступ кс. Ількова в Калуші. В понедлок, 10. ц. м. пробував кс. Ільків зробити віче в Калуші. Поліція порозкидувала по селах летючки, на яких була приманлива програма віча, м. п. точками справа повороту Митрополита, зайняття військом «Нар. Дому» в Калуші, гімн. курсів і т. п. На вічу явилось около 30 людей, даремні були зусилля наганячів; Атаманчука з Бабина Павлишиних і дорогомайстра Кота. Очевидно, активну участь у вічу взяла ціла черода поліцаїв і тайних агентів з такими поліційними «діячами» на чолі, як комісар Гас (Haas), ком. Еліясевіч і секр. Токарж.

Віче розпочав Ільків, одначе не вдалось йому скінчити першого речення, бо заінтоновано «Вічну пам'ять». Аранжери пробували перенести віче в друге місце, та нічого з того не вийшло. Всюди переслідувала наказного посла заупокійна пісня, що заглушувала його слова. Таким чином з віча нічого не вийшло. А слід зазначити, що під кінець «Вічну пам'ять» співала п. важна скількість людей, бо день був ярмарочий і люде збігалися подивитися на чудасію. А. К.

Найбільший ресторан. В Лондоні отворено недавно ресторан, який може помістити відразу 4.500 гостей, яких обслуговує 900 кельнерок. На кожному з пяти поверхів будинку грає скрема оркестра. Про вивінування цього велитенського підприємства можуть дати виображення такі цифри: ресторан має 100.000 полумисків і тарелів, 60.000 філіжанок, 34.000 ложок, 28.000 ножів і вилок, в решті 24.000 склянок.

Бубуть годувати людей Електрикою. «Пусти електрику; Василь голодний» — так каже мати слідуєчій генерації до свого чоловіка і нагодує свого. Василька. Такого погляду є др. Френціз Кейв з Бостону, який сьогодні промовляв на конвенції Американського Товариства для досліду електронів. «Досліди британських учених виказали, що вже будуче покоління людей буде сидіти довкруги стола і замість їсти харчі, будуть чити філі з радіо» — продовжав др. Кейв. «Всі діагнози лікарів будуть чисто механічні в недалекій будуччині. Машина

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На бувшій мілітарній кольонії Шопінь, над Ігвассу, що віддалена від Гварапуави на 21 милію, єсть до продажу великий, вже розмірений комплекс землі для наших поселенців, які знайдуть там своїх братів Українців, мешкаючих на Шопінь вже 12 літ. Земля дуже добре надається на всі роди збіжа, є герва матте і кана. Зголошувати до п. José Franquelim de Oliveira em Chopim, cor. Mangueirinha, via Guaruacuava. 26—17

Найбільший український склеп

Івана Стодільного

на кольонії Іраті

має на складі великий вибір капелюхів і господарських знарядів, начинне кухонне і столове, товари споживчі і напитки краєві та заграничні. Продажа по найнищих цінах. Купує всі продукти кольоніяльні.

ПАВЛО ФЕДОРКІВ — почта, Vegreville Alberta, Canada пошукує свої сестри Розалії, яка 27 літ тому назад виїхала з села Косова повіт Чортків, до Аргентини і замешкала коло Río Negro в Патагонії. Вона мала вийти заміж за Португальця і мала дві дівчині. Хтоби знав про ню де живе і подав єї адрес отримає нагороду або она сама найзволить написати бо справа важна — спадкова. 45—5.

ЗАМОВЛЯЙТЕ СТАМПИЛІ ДЛЯ ФІЛІЙ У. СОЮЗА. У редактора „Праці“ знаходяться стампили (печатки) для філій У. С. в Бразилії і замовляти їх можна по ціні 11\$ з поштовою пересилкою включно.

ЕКСПЕДИЦІЙНИЙ ДІМ

Сильвестра Доняка

Всякій експедиції товарів, що переходять через Іраті, відбираю зі стації і пересилаю на місце призначення за умірковане винагородженне.

Сильвестер Доняк, Іраті.

Купуйте насіння!

Михайло Іванків

одержав новий транспорт найлучшого АМЕРИКАНСЬКОГО НАСІННЯ, яке як раз вдається найкраще в нашій бразилійській підземню і

яке продає по ціні 150 реїсів за пачку.

ПРИГЛЯНЬТЕСЯ ДОБРЕ НА ПОМІЩЕНУ ТУТ МАРКУ; така марка знаходиться на кожній пачці і такої марки домагайтеся завжди у ваших продавців, бо лиш такої марки насіння є найлучше і до 3 днів кильчиться.

Крім цього поручаю рівнож по дуже зниженій ціні великий склад різнобарвної та найдобірнійшої матерії, готових убрань, капелюхів, обуви, машин до шиття, кухонного начиння, і многи инших дрібних та найпотрібніших річей.

Також однокій в Парані склад АТРАМЕНТУ до писання. Цей атрамент урядом патентований і узнаний за найлучший. Оден кружок на 2 фляшочки коштує 250 ре.

Для перепродуючих 100 процент опусгу. Приходіть і переконайтеся!

З правдивим поважаннем

Михайло Іванків

НАЙБІЛЬША УКРАЇНЬСКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТІ

В. КОЗАКЕВИЧА

з'їсть, або вип'є, як до нас по нашому, по хлопськи, балакає, як ще нам „сервус“ дає, то який він пан? Який він вчений, як єму треба за якісь книжки, та за якусь там „просвіту“ грішми платити, аби з голоду не здох? Який із Карманського „вчений“, як він до нас прийшов, та й навіть по „бризельски“ не вмів?

Ну, і кажіть шановні землячки, чи не моя рація? Бігме що моя і ваша! І то му кличу до вас з цілих сил моїх „плюц“: Буком гонить і п. Карманського і всяких „тилігентів“, як вам тільки зачнуть базікати про Україну, про „Союз“, про „жертви“, про просвіту, політику і т. п. пошести! Буком як пса! Най йде так фойсою бити, як ми! Що нам з его науки? Нема й на сіль до оселедця! А хоч книжками та якимось „поезіями“ гиндлювати, то най собі йде до інших, до таких, що, так як він, кінчили гімназії, університети і ріжні інші „академії“. А як хоче з нами „за пане-браце“, то нехай ходить по Куритибі в шинелях, або й босо та з соломою на голові, як з нас де-хто ходить. Так, землячки, на чорта нам української „ковтури“, як ми маємо свою стародавню-хлопську-галіційсько-пансько-руську? Дивімося на вошивих „Косцюшків“. Заплюсквили нам, засмородили нам усьо і тіло і душу — так як запаршивили та нашою власною кровю злили рідну землю — так і ми робімо! Слава, гонір — ковнірці прасовані і культура — це для панів! Добробит, гроші — це для Турків, для Жидів, бо їм „вже так панбі дав“! Не культури нам треба, а шакрів більше, бо ті, що є, то вже повипалювані, а що ліпші, то другі позабирали. Чи то ми вже раз посилали на ріжні жертви і по 5 вентинів і по 10 і то що року, а навіть і по мільови, ая! і де тото поділося? Хто тому знає який рахунок? Якісь рецеписи, правда, ніби і показують, але хто тото там годен розжмякати, хто їх робив і де і коли і по-якому! Буком тих, що нас вчать культури! Буком тих, що нас гонять до „гизети“, до книжки та до тих якихось „Союзів“! Най буде, як було!...

(Д. буде).

ВСІЛЯЧНА.

Старий Самбір в полумю. Нічу дня 18. IX. занялася в Старім Самборі пожежа, яка протягом двох годин повернула в румовища понад 70 домів, між ними 40 жидівських. Пожежа почалась в одному з домів дівденної частини ринку в наслідок необережності одного з мешканців. В наслідок сильного вітру пожежа, поширилася на цілу ділянку міста, при чому недостача пожежних приладів унеможливила ратунок. Понад

ських учених виказали, що вже будуче покоління людей буде сидіти довкруги стола і замість їсти харчі, будуть пити філі з радіо» — продовжав др. Кейв. «Всі діагнози лікарів будуть чисто механічні в недалекій будучині. Машина скаже, чоловікові бракує, а друга машина його вилічить. Все те буде можливе ізза електронічних метод, винайдених д-ром Альбертом Ейбрамсом» — кінчив др. Кейв.

Макс Рабінов буде оперову академію. Американська «Свобода» пише: Імпресарій Українського Національного Хору, Макс Рабінов подав до ньюйорської преси вістку, що він буде оперову академію Стоні Стоні Пойнт. Н. Й. над рікою Гудсоном, 35 миль від Нью-Йорку. Там буде він театр і школу, де будуть оперові співаки вчитися музики і драматичної гри. Він каже, що хоче дати Нью-Йоркови і цілій Америці найліпшу оперу у світі.

Посмертна згадка.

Катерина Михайлівська, заосмотрена Пресв. Тайнами, упокоїлася в Господі дня 1. падолиста в Прудентополі, лінія Унія, в 83 році життя. Покійниця визначалася всіми чеснотами доброї, примірної матери Українки і християнки. Полишила по собі глибокий жаль у дітей, свояків і всіх знайомих. Вічна їй пам'ять!

Оголошення.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖІ

В кінці лінії „Есперанса“ 2. (вісінал) в віддаленю 12-цять кілометрів від стаци-ї Дорізону, Муніципю Марешаль Маллет маємо до продажу великий комплекс землі. Ся земля надаєть ся до управи і є герваль ліс і капоєйри. Спродаєть ся по більшій і меншій скількості. Інтересовані нехай голосяться до Олекси Шеремети в Марешаль Маллет а в Дорізони до Михайла Бабірецького. Спішіть ся то ще тано купите!

УЖЕ прийшли замовлені Просвітною Секцією підручники шкільні і можна їх замовляти у Ред. „Праці“ по ціні:

1. С. Черкасенко: Буквар — 1\$400 (вже вичерпаний).
2. А. Крушельницький: Друга Читанка — 2\$600
3. А. Крушельницький: Третя Читанка — 2\$500.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТІ

В. КОЗАКЕВИЧА

ПОСИДАЄ НА СКЛАДІ великий вибір ріжнородної матерії, каземіри, пал, понші (плащі), готові убрання, капелюхи; знаряди рільничі і господарські, начине кухонне і столове, товари споживчі, напитки краєві і заграничні, ріжнородні діточі забавки і проче, що тільки входить в обсяг купецтва.

КУПУЄ пшеницю, жито, ячмінь, кукурузу, фасолю, горох, герву-матте, шкіри, віск, масло, яйця і інші продукта кольоніальні.

Wlademiro Kozakevych

Iraty

Адреса тлгр.: «Kozak»

Paraná

BEVAM AS CERVEJAS DA ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитяка, Гамбург-го, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова водє.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополі в домі п. М. Козловского.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — поручас Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Esecurinha» і инше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скількості і платить найвищу ціну.

CURITYBA — Caixa Postal 180